

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до абзацу третьої частини першої статті 60 Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо зменшення тиску на автотранспортний бізнес»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Згідно статті 24 Основного Закону громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

З 01.10.2021 набрав чинності Закон України № 1534-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» від 03.06.2021, який, між іншим, значно посилив відповідальність за окремі види правопорушень в сфері автомобільних перевезень.

Так, вказаним Законом абзац третій частини першої статті 60 Закону України «Про автомобільний транспорт» викладено в новій редакції:

1) замість формулювання диспозиції норми «надання послуг з перевезень пасажирів та вантажів без оформлення документів, перелік яких визначений статтями 39 та 48 цього Закону» її викладено в редакції «перевезення пасажирів та вантажів за відсутності на момент проведення перевірки документів, визначених статтями 39 і 48 цього Закону»;

2) змінено санкцію норми – замість штрафу в розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян встановлено розмір штрафу одна тисяча неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (збільшено в 10 разів).

Стосовно зміни формулювання диспозиції норми, то варто зазначити, що запроваджена Законом від 03.06.2021 та діюча на даний час редакція абзацу 3 частини 1 статті 60 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачає наявність багатьох невизначеностей, а також можливостей для зловживань з боку контролюючих органів під час проведення перевірок. Зокрема, не визначено, у кого з суб'єктів (перевізника чи водія транспортного засобу) мають знаходитись в момент перевірки оригінали окремих документів (як-от, витяг з дозволу для міжобласних маршрутів), які видаються в одному екземплярі і можуть бути витребувані під час перевірки як у перевізника, так і у водія. Також не враховано ситуацію, коли навіть за наявності у транспортному засобі повного пакету документів, на підставі яких виконуються перевезення, у разі, якщо водій з об'єктивних причин не пред'явив особам, уповноваженим здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, якийсь один документ, - до перевізника застосовується фінансова санкція 17000 грн., що може спричинити маніпуляції під час фіксації перевірки. Наприклад, про документ не запитали, але в акті зафіксували його відсутність, або водій не

знайшов одразу відповідний документ через стресовий стан, спричинений фактом перевірки, хоча він був в наявності і в транспортному засобі, і в перевізника).

В цьому контексті збільшений до 17000 грн. розмір штрафу створює додаткове підґрунтя для корупційних дій з боку перевіряючих осіб, які за меншу суму пропонуватимуть зазначення в акті перевірки відсутність порушень законодавства. Крім того, такий розмір штрафу сприятиме збільшенню кількості «рейдів» відносно перевізників, необґрунтованого тиску на автотранспортний бізнес та іншим негативним явищам в цій сфері. Замість того, щоб вкладати кошти в оновлення автопарку, посилення безпеки під час руху та інший розвиток галузі, перевізники будуть змушені витратити більше коштів на врегулювання питань, пов'язаних з перевірками, штрафами і т.д.

Незважаючи на те, що Закон України № 1534-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» від 03.06.2021 був спрямований в першу чергу проти зловживань під час габаритно-вагового контролю вантажних автомобілів, вказана норма щодо перевірок стосується всіх видів перевезень (в тому числі пасажирських) і може завдати суттєвої шкоди відповідній галузі.

За оцінками фахівців галузі, запроваджені Законом України № 1534-IX зміни до абзацу третього частини першої статті 60 Закону України «Про автомобільний транспорт» є необачними і можуть завдати сфері автомобільних перевезень більше шкоди, ніж користі.

Зокрема, стосовно нового розміру штрафу варто зазначити, що Кодекс України про адміністративні правопорушення під час визначення відповідальності за ненадання (неповне надання) документації під час проведення перевірок або вчинення інших перешкод під час проведення перевірок в різних галузях (наприклад, державного нагляду (контролю) з пожежної та техногенної безпеки – стаття 185⁻¹⁴; державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів - стаття 188⁻²); ринкового нагляду – стаття 188⁻³⁷; державної регуляторної політики та політики з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності та дерегуляції господарської діяльності – стаття 188⁻⁴⁵ і т.д.) за аналогічні або подібні діяння встановлює значно менший розмір штрафу (100 – 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або ще менше). Вбачається дещо дивною та такою, що порушує принцип рівності, суттєва диспропорція штрафів за аналогічні діяння в різних сферах нагляду, при тому, що сфера автомобільних перевезень не є якоюсь визначальною.

Наразі автотранспортна галузь України переживає складні часи, обумовлені зменшенням обсягів перевезень в зв'язку з пандемією коронавірусу COVID-19, запровадженими карантинними обмеженнями, а також значним відтоком робочої сили (кваліфікованих водіїв різних категорій) за кордон. Збільшення тиску на перевізників і на простих працівників зазначеної галузі може завдати відповідному сектору економіки непоправної шкоди, зробити його збитковим, що призведе до скорочення маршрутів, вивільнення працівників, зупинки автотранспортних підприємств та негативно вплине на інші галузі економіки.

2. Мета і цілі прийняття законопроекту

Даним законопроектом передбачається впровадження адекватної відповідальності автомобільних перевізників шляхом більш виваженого формулювання диспозиції абзацу третьої частини першої статті 60 Закону України «Про автомобільний транспорт», а також зменшення розміру відповідальності за правопорушення у вигляді неоформлення всієї необхідної документації під час надання послуг в сфері перевезень.

Метою законопроекту є зменшення надмірного тиску на підприємства автотранспортної галузі, який значно посилюється у зв'язку із внесеними Законом України № 1534-ІХ змінами до статті 60 Закону України «Про автомобільний транспорт», а також стримування відтоку кваліфікованих кадрів з відповідної галузі та недопущення її занепаду, запобігання корупційним проявам з боку контролюючих органів, а також (опосередковано) покращення стану безпеки дорожнього руху, сприяння дотриманню всіма учасниками ринку автомобільних пасажирських та вантажних перевезень норм законодавства, що позитивно вплине на імідж та інвестиційну привабливість України.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Проектом Закону передбачається внесення наступних змін до Закону України «Про автомобільний транспорт»: абзац третьої частини першої статті 60 викласти в такій редакції:

«надання послуг з перевезень пасажирів та вантажів без оформлення документів, перелік яких визначений статтями 39 та 48 цього Закону, - штраф у розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;».

Таким чином диспозиція відповідної норми набуде того вигляду, який існував до набрання чинності Законом України № 1534-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» від 03.06.2021.

В свою чергу санкція відповідної норми буде встановлена у вигляді штрафу в розмірі 200 (двохсот) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що вдвічі більше за передбачений у попередній редакції статті розмір, проте не є такою необгрунтовно завищеною, як існуюча зараз.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У відповідній сфері суспільних відносин нормативно-правове регулювання здійснюється такими законодавчими актами, як: Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про автомобільний транспорт», Закон України «Про дорожній рух».

Пропонується внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт». Реалізація запропонованого проекту не потребує внесення змін до будь-яких інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень проекту Закону не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України або інших бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття зазначеного законопроекту сприятиме збереженню життя та здоров'я людей, покращенню стану безпеки дорожнього руху, зменшенню зайвого тиску на автотранспортну галузь, її стабілізації (у тому числі недопущення відтоку кваліфікованого персоналу із автотранспортної галузі), а також зменшенню рівня корупції у відповідній сфері, забезпечить дотримання всіма учасниками ринку автомобільних пасажирських та вантажних перевезень норм законодавства та належну конкуренцію, що створить передумови для подальшого розвитку галузі.

Народний депутат України
Сергій Дмитрович Гривко

«___» _____ 2021 року

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГРИВКО СЕРГІЙ ДМИТРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000039E23D00BE09F201
Дійсний до: 13.01.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 110д9/1-2021/330716 від 26.10.2021

687579